

Erard - *Een nieuwe vriend*

Soms lijken alle zwartgelakte Steinway vleugels op het Conservatorium van Amsterdam op gestroomlijnde renpaarden. Men studeert er kilometers aan toonladders en uren Chopin of Liszt... Maar hoeveel studenten lopen even naar de tijdgenoot van Chopin en Liszt om diezelfde passage nog eens met andere ogen te bekijken?

Het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds beschikt over een mooie collectie historische toetsinstrumenten en in een korte serie artikelen zetten we de spotlight op enkele bijzondere voorbeelden. Maria Nikiforov gaat op onderzoek uit, deze keer naar het Conservatorium van Amsterdam, waar een Erard die het fonds heeft verkregen uit een legaat van een particulier, wordt gebruikt bij de lessen.

Het is een luxe om de goudbruine, wat hoekige vleugel in de moderne studiekamer te hebben, waar bij zijn bescheiden uiterlijk soms zijn belangrijke rol in de ontwikkeling der pianomechaniek in de afgelopen eeuwen doet vergeten. 'De moderne pianist moet bereid zijn om kennis te maken met een nieuwe vriend en te luisteren zonder meteen te willen oordelen', aldus Olga Pashchenko, een pianiste die haar carrière heeft gewijd aan historische toetsinstrumenten en daarvoor als een soort tolk fungeert. Op het Conservatorium van Amsterdam geeft ze bijvak of keuzevak historische uitvoeringspraktijk voor alle klassieke pianostudenten. De Erard in Amsterdam bezit een grote, open klank. Olga Pashchenko: 'Dat maakt de vleugel ook uiterst geschikt voor onze moderne concertzalen. De Erard vergt een elegant, sprekend en parelend toucher. Nu is het wel uitdagend om die klank te reproduceren, het "jeu perlé" was toentertijd dé manier van spelen.'

In de Engelse pianoschool was de *cantabile* stijl van spelen geliefd en in Frankrijk bracht Chopin die stijl tot grote hoogte. Pashchenko: 'Hij schreef in een brief dat hij in zijn concertvoorbereiding voor de Erard koos, maar dat hij op de intieme Pleyel

speelde "voor zijn ziel". Franz Liszt prefereerde de extraverte Erard, die hem in staat stelde zijn verbazingwekkend technisch kunnen te etaleren.'

De Erard-dynastie heeft bijna honderdvijftig jaar geduurd, waarin piano's werden gemaakt die tot op de dag van vandaag synoniem zijn voor technische perfectie en schoonheid. Dit instrument heeft generaties geïnspireerd, en heeft daardoor als geen ander bijgedragen aan de moderne pianistiek.

Dankzij het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds kunnen pianostudenten in de 21e eeuw misschien wel voor het eerst in hun leven in aanraking komen met historische toetsinstrumenten, waaronder deze Erard op het Conservatorium van Amsterdam. Na enkele

lessen met Olga Pashchenko werd me duidelijk dat de toekomst van oude instrumenten wel degelijk rooskleurig is. Bij de eerste aanraking vallen eeuwen aan revoluties en oorlogen weg en blijft alleen de connectie van een warme huid met het eeuwige ivoor over. Een focus die als een zoeklicht de mens achter het instrument op de voorgrond brengt.

Rectificatie: in het vorige nummer werd abusievelijk Frits Janmaat genoemd als restaurateur van de Streicher in Den Haag, dit moet zijn: Frank Bonarius.

MARIA NIKIFOROV

PABLO CANTATORE, NATIONAAL MUZIEKINSTRUMENTEN FONDS

De Erard in Amsterdam, uitgevoerd in palissander politoer, 212 cm, serienummer 29985, gebouwd in 1858.